

331

Moje przeżycia z czasów okupacji niemieckiej.

233

Chociaż byłem jeszcze mały, bo miałem zaledwie ósmy rok, jednak przesywałam strasne czasy podczas okupacji niemieckiej. W roku 1939 kiedy Niemcy wkroczyli do Polski, myśmy mieszkali w Bruskich Piaskach. 15 października 1939 roku przyjechali gestapo wózki do wioski Wólki Nieliskiej, zdzieliły kłów i szesciu rozstrzelali, jako zakładników za zbiegłego złodzieja. W pierwszych pozałkach była to straszna scena, goli i nogi takich rzeczy nikt nie widział.

Po tym strasznym wypadku myśmy przyjechali do wsi Bagno, gdzie mieściny wybudowano swój dom. Niemcy znowu w pozałkach wojny rozbili w Żurazynie firmę, która pracowała przy budowie dróg i mostów. Po wyjeździe firmy Niemcy zrobili karny obóz, gdzie zamkali Tapanych i wysiedlonych ludzi. Tutaj sami nienali prawie zgłodni i różnych śledztw. Gdyto przetrwał jakiś czas, to wywozili do cięższych obozów, na Majdanek, lub do Oświęcimia.

W roku 1943 kiedy był napad na fabrykę giętych mebli i zabito jednego gestapo, za to Niemcy zabili moją babcię. Była ona przy pracy na polu, gdy Niemcy roobili obławę na bandytów. Mówili, że zrobaczyli moją babcię, że to przebrany bandyta i zabili.

30 marca 1943 roku Niemcy usunali wioskę Wywoczki, za wioskę banolicką, wiecz rano 30 marca, gdy wstaliśmy, wioska była już obstożiona przez

382

236

Niemcy i Niemcy spędzali ludzi na jeden plac. Nie zrobog nie wolno było wziąć. Gdy już wszystkich mgnano, oddzielono mężczyzn od kobiet i dzieci i poprowadzono do oboru, który znajdował się w końcu koło Zwierzyńca. Gdy odpędzono już ludzi, a pozostały Niemcy zaczęli rzucać granaty, strzelali z karabinów i podpalili wioskę. Wtem ruszył się straszny wicher w stronę wioski Bagno i przesunięty ogień zapalił wioskę Bagno. Druga wioska została niezwinie, a także i nasz dom. My zaś z manusem, bo zatus z bratem byliśmy na stóce na kole wojskowej w Zwierzyńcu, nic uratować nie mogliśmy, tylko myślącmy jakby ~~to~~ stąd uciec, gdyż Niemcy zaczynali strzałać i w stronę Bagna. Uciekliśmy do Zwierzyńca, ale bez niczego i tak musielismy w jednym ubraniu, bez chleba chodząc od domu do domu i prosić. Wytrącaliśmy jedynaki te straszne niebole i męki. Dużo z wywołek byli w karnym oborze w Zwierzyńcu mścili o ucieczce z na obrączów, lecz nie było o tym mowy, gdyż byli pilnowani przez strażę niemiecką.

W tym samym roku zostałam zaburzona okoliczna okoliczna wioska doby, tylk w okropniejszy sposób. Rano Niemcy przeszli, obsadzili wioskę, a ludność o tym nie wieziała. Marszali ludziom wynosić wszystkie sprzęty, więc kto co wynosił, przy tym zostało zabity. Później nadleciały samoloty, zaczęły puszczać bomby, bić z karabinów maszynowych

tak, że cała wioska stała w gruzach, a z ludzi zostało kilka osób. Atoż takie spustoszenie robili wszędzie.

ludzi wysiedlonych, przywozili do obozu, do Zwierzyńca. Tutaj patrzyliśmy na strojne rzeczy, jak co-dniennie furtmanie wywozili na emigrację całą zamkniętych, a przeważnie dzieci. Pewnego razu uciekły dwie kobiety, a żandarmi biegli za nimi, a manusie skierowały strzały. Kobiety schowały się gdzieś w lesie, a Niemiec gdy zobaczył manusia, pytał go, uciekły te kobiety, a manusia nie wie, a niemiec nastawił na manusia karabin i chciał strzelać. Gdy manusia pokazała rękę taki sobie, że polecieli w tamtą stronę, to on poszedł, ale nie znalazł, a manusia przestraszyła się i do dzisiaj choruje na serce.

W roku 1945 18 stycznia, o 12 godzinie wieczory, przyjechało Gestapo i zabrali z Bragna 7 mężczyzn jako zakładników. Po zabraniu wywieźli ich do Zamku, gdzie prześledzili dwa tygodnie na strasznych mizerowniach i katuszach. Wreszcie przywieziono ich 20 do Zwierzyńca, gdzie przy zgromadzonych ludziach na rynku zostali rozzstrzelani. Po śmierci usmiali ich jako niewinnych i cała ich pozwolono pochować na cmentarzu, ale bez zgromadzenia ludzi. Przyszedł wreszcie czas i na Niemców, że skończyła się nasza niewola, a nastąpiła wolność.

Damuta Hawkolówna
Klasa VII.

Zwierzyńce, 12 czerwca 1946 roku.